

TEEMA: KUULMISPUUE – KURTUS

Materjali koostas: Tiit Papp

Eesti Kurtide Liidu juhatuse esimees

1. Kurtus – definitsioon, avaldumine ja tekkepõhjused

Meditiinilise klassifikatsiooni järgi on normaalse kuulmise ja nürmise piiriks 15–20 dB ning nürmise ja kurtuse piiriks 70–80 dB. Absoluutset kurtust esineb harva, enamikul on siiski säilinud reaktsioon tugevale helile.

Kuulmiskahjustus võib olla kaasasündinud või omandatud. Päriliku (5%) kurtuse puhul on kolm erinevat olukorda: (a) dominantne, (b) retsessiivne, (c) soost sõltuv. Dominantse kurtuse puhul võib kurtuse geen olla ainult ühel vanemal, sel juhul on 50% tõenäosust, et laps on kurt. Retsessiivse kurtuse puhul kuulevad mõlemad vanemad normaalselt. Juhul kui laps saab mõlemalt vanemalt retsessiivse kurtust põhjustava geeni, sünnib laps kuulmislangusega või on 25%-lise tõenäosusega kurt. Soost sõltuva päriliku kurtuse põhjused on tingitud kromosoomianomaaliast. Põhjusteks võivad olla ka nakkushaiguste põdemine raseduse ajal, nt punetised. Samuti sünniaegsed kahjustused: enneaegsus, reesuskonflikt, hapnikuvaegus. Kurtus võib tekkida ka eluaja jooksul, seda võivad põhjustada nakkushaigused (meningiit, mumps, leetrid, tuulerõged), keskkõrvapõletik ja peatraumad. Samuti ravimite kõrvaltoimel.

2. Puude esinemissagedus

Uurimused on näidanud, et 17,7% täiskasvanud elanikkonnast (suhe üks kuuele) moodustavad kuulmispuudega inimesed. Ligikaudu 1–2 last tuhandest sünnib kurdina.

3. Kaasnevad erivajadused

Kaasnevateks erivajadusteks võivad olla kõnetakistused, psühholoogilised probleemid, suhtlemishirmud ja -takistused. Aktiivne kurt, kes peab tööalaselt või õpingute ajal pidevalt suhtlema, on tavaliselt õhtuks vaimselt ja füüsiliselt väsinud, sest on pidanud ennast pingutama vaimselt ja emotsionaalselt palju enam kui kuulja. Arvestama peab, et kurtide esimeseks keeleks on eesti viipekeel, seega jääb eesti keel nende teiseks keeleks – võõrkeeleks.

4. Takistused tööturul osalemisel

Pärsitud on tööülesannete täitmiseks vajaliku informatsiooni saamine – kurtidele tuleb tööülesandeid vahest mitu korda üle selgitada, näidata või paberile kirjutada.

Füüsiliselt terve kurt töökohal erilisi ümberkohandamisi ei vaja. Samas võib kurdil, olenevalt kuulmislangusest, olla välistatud töö klienditeeninduse valdkonnas. Kurdil, kellel kaasneb ka tasakaaluhäire, ei soovitata töötada kutsealadel, kus on suured pöörlevate mehhanismidega masinad, samuti kõrgehitistel või halva valgustusega tööpaikadel. Samuti ei sobi teenindusala töökohad, kus tuleb klientidega aktiivselt suhelda (viimasel ajal on suhtumises toimunud positiivne muutus, näiteks kassapidajate osas).

Kurt inimene on üldjuhul töösituatsioonis ettevaatlikum ja tähelepanelikum kui teised.

Sageli tuleb ette eelarvamuslikku suhtumist tööandja ja kolleegide poolt, millele võib järgneda sotsiaalne isolatsioon – kurte inimesi peetakse sageli ka intellektipuudega inimeseks.

5. Takistused igapäevaelus

Kurtuse tõttu võib olla häiritud sulandumine ühiskonda, suhtlemine ümbritsevate inimestega, töö kolleegidega, raskused sotsiaalsete toimingute läbiviimisel.

Ligipääs kommunikatsioonile (mittepiisav või olematu viipekeele tõlketeenus) või avalikele teenustele (olematu kaugtõlketeenus, sobivate IT-lahendusteta iseteenindusportaalid, broneerimissüsteemid jne) võib olla takistatud, isegi arsti juurde vastuvõtuaaja broneerimisega võib tekkida probleeme. Samuti tekitab probleeme abivahendite puudus või kallidus – vibreerivad äratuskellad, signaliseerimisseadmed. Sh ka

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
THE ESTONIAN CHAMBER OF DISABLED PEOPLE

tavainimeste jaoks igapäevased asjad nagu nutitelefoni, tahvelarvuti ja arvuti (need võivad kurtide inimeste jaoks eluliselt tähtsad olla).

Kuuljate pereliikmetega suhtlemisel võib tekkida arusaamatusi/raskusi, eriti juhul, kui pereliikmed ei valda viipekeelt.

6. Probleemid suhtlemisel. Suhtlemissoovitused

Kurtuse tõttu võib olla häiritud sulandumine ühiskonda, suhtlemine ümbritsevate inimestega, tööl kolleegidega, võib ette tulla raskusi sotsiaalsete toimingute läbiviimisel.

Kurdiga suhtlemisel tuleb esmalt saavutada tähelepanu. Selleks sobib väga hästi puudutus, väike käeviibe või lihtsalt pilkkontakt. Oluline on meeles pidada, et kui kõneleja nägu ja suu ei ole kurdile näha, siis ei ole võimalik tal ka kõnet tajuda ja mõista. Seepärast tuleb jälgida, et valgus ei langeks kõneleja selja tagant ning tema nägu ei jääks varju. Vuntsid või suu ees olev käsi raskendavad suultlugemist. Kuna kurdid ei kuule, ei ole mõtet häält tõsta või karjuda.

Enamasti jälgib kurt pingsalt kõnelejat või kasutab viipekeeletõlki, ka see võib tunduda vahel kummaline.

7. Vajalikud abivahendid ja teenused töö- ning igapäevaelus

Tõlketeenused: viipekeele tõlketeenus, kaugtõlketeenus (viipekeeletõlk ei viibi kohapeal, vaid videokõnes, Eestis on see meetod arendamata).

Teisteks abivahenditeks on veel erilahendused häiresüsteemile nagu signaallambid, vibreerivad kellad, vibreerivad või vilkuvad beebialarmid, ukse signaalid, madalama helisagedusega suitsuandur. Abivahendite nimekirja pole lisatud kurtide inimeste jaoks olulisi asju nagu nutitelefoni, tahvelarvuti ja arvuti.

8. Müüdid ja eksiarvamused

Enamlevinud eksiarvamused on:

- Viipekeeletõlk lahendab kõikide kurtide inimestega seonduvad suhtlemisprobleemid.
- Kurt inimene on enamasti ka rohkemal või vähemal määral intellektipuudega. Jah, vahel võib küll tegemist olla liitpuudega, aga enamasti on tegemist normintellektiga inimestega.

9. Lisainfo ja -lugemine

Eesti Kurtide Liit
Nõmme tee 2, Tallinn
www.ead.ee
ead@ead.ee